

Panorama's in de stijl van Mesdag

Maak de eettafel maar helemaal leeg, voordat je het boek *Time and tide wait for no man* van Siebe Swart (Amsterdam, 1957) openslaat.

Want dit is pas echt panoramafotografie. Het uitgestrekte landschap met zonsondergang bij Noordpolderzijl is de enige foto in kleur in het boek. Verder beperkt Swart zich tot zwart-wit.

Echt wit zijn zijn foto's overigens niet. Het boek (uitgegeven in eigen beheer) is gedrukt op heel lichtgrijs papier, waardoor witte elementen in zijn fotografische landschappen nooit te 'hard' zijn. Windmolens zijn zo geen indringers in het landschap, maar objecten in de verte. Vergelijkbaar met verweerde palen van oude golfbrekers of Wachters van Walcheren bij Westkapelle. Het grijs maakt het geheel tegelijk iets omfloerst en een tikkeltje somber.

Swart leerde tijdens zijn opleiding aan de AKI in Enschede werken met een zogeheten technische of platencamera, beeldbewerken en afdrukken. Zijn eerste opdracht was het fotograferen van Amsterdam in panorama. Daarvoor maakte hij verschillende foto's vanuit hetzelfde standpunt terwijl de zon opkwam. Het ene deel nog donker, een ander deel al verlicht. Die monteerde hij tot één geheel.

Tegenwoordig fotografeert Swart digitaal met een robotcamera die tientallen beelden maakt van een plek die hij kiest. Thuis smeedt hij die in zijn computer samen tot een enorm moederbestand, waaruit hij het beeld selecteert dat hij voor ogen had.

Weidsheid en leegte, zonsopgang, storm of mist zijn de ideale omstandigheden voor de fotograaf, vindt Swart, die het liefst in de ochtend fotografeert, als het net licht wordt. Zijn beelden zijn over de volle breedte scherp, waardoor alle elementen zoals ribbels in het zand, vogels boven de kim, schuim op de golven en zeekraal in het slib te onderscheiden zijn. Ze variëren in grootte

van twee pagina's tot twee plus nog eens twee uitvouwers van anderhalve pagina.

Het is niet voor niets dat ze tot eind februari te zien zijn in Museum Panorama Mesdag in Scheveningen. Hendrik Willem Mesdag schilderde 140 jaar geleden het uitzicht op de zee en Scheveningen vanaf het Seinpostduin. Dat duin zou worden afgegraven om plaats te maken voor hotels en vakantievilla's. Zijn werk kun je zien als een 'politiek protest'.

Ook Swarts foto's dwingen tot nadenken over de natuur, de zee en ons handelen. Voor je 't weet is dit weidse landschap verloren.

GITTE BRUGMAN

Nederland, Groningen, Het Hogeland, 18-08-2019; Uithuizerwad gigapanorama (digitale montage). FOTO SIEBE SWART

Elke laatste vrijdag van de maand besteedt cultuurredacteur Gitte Brugman op deze pagina aandacht aan fotografie.